

De fotocollectie van De Vlinderstichting

Tekst:
Jan van der Straaten
Saxifraga
en Kars Veling
De Vlinderstichting

Mensen die met de natuur bezig zijn, hebben kenmerkend op de een of andere manier de behoefte om die in hun greep te krijgen. Meester Prikkebeen mag wel gelden als het standaardvoorbeeld van deze instelling. Vlinders bestonden voor hem pas, als ze opgeprikt aan een speld in dozen zaten, het liefst met vergeelde etiketten erbij waarop stond waar en wanneer ze waren gevangen.

Tijden veranderen: tegenwoordig maak je de blits niet meer door met een groot vlindernet door de vegetatie te gaan maaien. Je hebt een flinke kans, dat je er door andere vlinderliefhebbers op wordt aangesproken.

Fotografen, het nieuwe verzamelen

Maar de behoefte om de grillige natuur in de greep te krijgen, is natuurlijk niet verdwenen: nieuwsgierigheid en verzamelwoede zijn van alle mensen en van alle tijden. Tegenwoordig zijn er andere middelen: de fotocamera. Je vangt de vlinder niet, maar je legt het beeld vast op de sensor en je zet dat thuis op de harde schijf na de nodige, al of niet overbodige, bewerkingen. Veel van dat beeldmateriaal belandt bij De Vlinderstichting. Die is er blij mee en gebruikt het beeldmateriaal voor allerlei publicaties. Door het gemoduleerde prikkebeengedrag van vlinderliefhebbers werd er een mooie collectie met dia's van vlinders opgebouwd. Op den duur werd deze collectie steeds groter en steeds onoverzichtelijker. Bovendien deed het digitale tijdperk zijn intrede: in plaats van dia's werden cd's opgestuurd. De kwaliteit daarvan wisselde

Habitat apollovlinder met waardplant wit vetkruid, Col de Menée, Frankrijk.

zaterdag 25 oktober: Fotopuzzeldag en prijsuitreiking fotowedstrijd in Wageningen

Heeft u foto's van soorten die nog gedetermineerd moeten worden? Neem ze allemaal mee naar de Fotopuzzeldag op 25 oktober in Wageningen. Met collega-fotografen en de experts van De Vlinderstichting moet het lukken alles op naam te brengen! Bent u van plan te komen? Laat het ons weten via info@vlinderstichting.nl.

Plaats: Openbare bibliotheek (bblthk) Wageningen, Stationsstraat 2, 6701 AM Wageningen

Tijd: 13.00 - 16.00 uur

Aansluitend vindt om 16.00 uur in de Openbare Bibliotheek de prijsuitreiking van de jubileumfotowedstrijd plaats en wordt de daaraan gekoppelde fototoonstelling geopend. Belangstellenden zijn van harte welkom!

nogal. Met de toename van het gemak waarmee digitale beelden konden worden gemaakt, nam het aantal getalenteerde fotografen echter niet toe: talent is nu eenmaal niet zo dik gezaaid. Het werd tijd om de collectie met beeldmateriaal grondig te stroomlijnen.

Samenwerking Saxifraga – De Vlinderstichting

Tijdens de voorbereiding van de vlinderatlas was een goed contact ontstaan met de stichting Saxifraga, die een database met beeldmateriaal van Europese planten en dieren beheert. Het idee ontstond om de vlinder- en libellencollecties van De Vlinderstichting en Saxifraga samen te voegen, waarbij alle diamateriaal gedigitaliseerd zou worden en het kaf van het koren zou worden gescheiden. Al snel werden grote dozen met dia's en stapels CD's bij Saxifraga afgeleverd. Marijke Verhagen heeft er ongeveer twee jaar aan gewerkt en toen was de klus geklaard. Enkele maanden geleden kon Kars Veling een harde schijf (60 GB) van tien bij twintig centimeter ophalen, waarop al het beeldmateriaal systematisch is opgeslagen: men hoeft in Wageningen nooit meer in allerlei bakken te snuffelen om een bepaalde foto van goede kwaliteit te vinden.

Veel beeldmateriaal is echter niet op die harde schijf terecht gekomen. Sommige soorten als citroentje en oranjetipje waren heel vaak een inspiratiebron voor fotografen; vele honderden opnamen daarvan waren aanwe-

Wilt u een bijdrage leveren aan het completeren van onze collectie, stuur dan een mailbericht naar kars.veling@vlinderstichting.nl. Hij kan u vertellen welke soorten aan wat voor foto's we nog behoefte hebben.

zig. Er is bij materiaal dat in overvloed aanwezig was, dan ook steeds flink geselecteerd. Bovendien was een deel van het fotomateriaal van onvoldoende kwaliteit: foto's waren niet goed belicht, het lijf, de vleugels, de antennes waren vaak niet scherp, terwijl allerlei grasjes en takjes soms hinderlijk in de weg zaten. Uiteraard zijn deze beelden voor de fotograaf heel leuk geweest, maar voor een publicatie of een presentatie wil je het beste materiaal hebben. Het is ons visitekaartje.

Nog veel te doen

Hoewel De Vlinderstichting nu over een mooie collectie beeldmateriaal beschikt, betekent dat nog niet dat die af is. Verre van dat. Van de ongeveer 450 vlindersoorten die Europa rijk is, ontbreekt de helft. Dus is er voor fotografen met vakantie elders in Europa nog veel werk te doen. Ook is er van heel veel soorten geen ei, rups of pop in de collectie te vinden. Daarnaast is er van de Nederlandse nachtvinders maar een heel klein deel gefotografeerd. En we hebben we nog maar heel weinig libellenfoto's. Het grootste manco is echter het ontbreken van goede opnamen van de habitat van al die vlindersoorten. Opvallend is overigens dat de wél aanwezige habitatopnamen vaak van mindere kwaliteit zijn. Het valt niet mee om een kwalitatief goede opname van een landschap te maken; je moet dan wel op erg veel dingen letten.

Maak mooie opnamen van het leefgebied

Wij dagen de Nederlandse vlinderfotografen uit ons de komende jaren met goed beeldmateriaal te overspoelen. Vooral habitatopnamen zijn welkom. Hoe pak je dat aan? Om te beginnen ligt het voor de hand, dat je het landschap waarin de vlinder vliegt goed bekijkt. Van welke landschapselementen maakt die gebruik? Welke waardplanten worden door een bepaalde vlinder gebruikt en waar kun je die vinden? Als je met een groothoeklens die waardplant groot in een hoek van de opname zet met het landschap goed belicht er achter, heb je een prima habitatopname.

En wie het echt perfect wil doen, gaat zich verdiepen in de verschillende biotopen waarvan vlinders gebruik maken. Een begin kun je maken door uit te gaan van de CORINE-biotopen. Die beginnen heel grof en worden steeds fijner. Je kunt die vinden op <http://biodiversity-chm.eea.europa.eu/information/document/F1088156525>. Probeer in ieder van die biotopen de vlinders op te sporen en het landschap te fotograferen. Zo maak je niet alleen mooie habitatopnamen, maar je vergroot bovendien je kennis van vlinders en het gebruik van het landschap enorm. Net zoals Meester Prikkebeen, die per se de laatste zeldzame vlinder in zijn collectie wilde hebben, kan de hedendaagse vlinderfotograaf proberen de habitats van al die soorten fotografisch vast te leggen.

Naar een volledige collectie

We streven er naar een zo compleet mogelijke collectie op te bouwen. Daarvoor is nog een hele weg te gaan. Het binnengekomen materiaal wordt eenmaal per jaar bij elkaar gezet, geselecteerd en op de harde schijf er bij gezet. Wij veronderstellen dat er ook tegenwoordig

genoeg Meesters of Juffrouwen Prikkebeen met een fotocamera rondlopen om een prachtige en complete collectie op te bouwen.

Saxifraga - Hans Dekker

Habitat gentiaanblauwtje met waardplant klokjesgentiaan, Dwingelder Veld, Drenthe.

Inzendtermijn fotowedstrijd sluit op 31 augustus

Tot 31 augustus 2008 kunt u nog foto's insturen voor onze jubileumfotowedstrijd. Een deskundige en onafhankelijke jury beoordeelt de foto's.

Thema's

Er zijn vijf thema's. Per thema mag u maximaal vijf foto's insturen. De thema's zijn:

1. Bezige vlinders
2. Libellen in hun omgeving
3. Vlinders, libellen & de mens
4. Leefgebieden van vlinders en libellen
5. Libellen en vlinders over de grens

Manier van aanleveren:

Per e-mail naar fotowedstrijd@vlinderstichting.nl, tot een maximum van 5 Mb per mailtje; Foto's op een CD gebrand en gestuurd naar postbus 506, 6700 AM, Wageningen, o.v.v. fotowedstrijd.

Naamgeving van de foto:

In de filenaam moeten alle relevante gegevens staan, bijvoorbeeld: Klein geaderd witje – Vriezenveen - Klaas Klaassen – thema 1.tif of Oldebroekse heide – leefgebied heideblauwtje - Piet Pietersen – thema 4.tif. De foto's zullen, voordat ze naar de jury gaan, worden genummerd en zonder naam van de fotograaf worden beoordeeld.

Jury

De jury voor deze wedstrijd bestaat uit ervaren personen die veel te maken hebben met natuurfotografie en natuurfoto's, dus die de foto's goed zullen kunnen beoordelen.

Meer weten?

Kijk voor meer een toelichting op de thema's en meer informatie over de leden van de jury, de overige criteria waaraan de foto's moeten voldoen en de manier van inzenden op www.vlinderstichting.nl/jubileum.